

A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL JELENTÉSE AZ ÖTÉVES NÉPGAZDASÁGI TERV HARMADIK ÉVÉNEK ELSŐ NEGYEDÉVI VÉGREHAJTÁSÁRÓL

A népgazdaság fejlődését, valamint a dolgozók anyagi és kulturális élet-színvonalának emelkedését 1952 I. negyedében a következő adatok jellemzik:

Ipar

A gyáripar 1952 I. negyedévi tervét sikerrel teljesítette. Az eredményhez hozzájárult a március 9-e, Rákosi elvtárs 60. születésnapja és április 4-e, hazánk felszabadításának 7. évfordulója tiszteletére indított szocialista munkaverseny. Az egész gyáripar teljes termelési tervét 101,7%-ra, ezen belül a nehézipar 102,1%-ra, a könnyűipar 102,2%-ra, az élelmiszeripar 99,6%-ra teljesítette. A gyáripar 1952 I. negyedévben 30,5%-kal termelt többet, mint 1951 azonos időszakában, ezen belül a nehézipar termelése 30,1%-kal, a könnyűiparé 17,4%-kal, az élelmiszeriparé 65,6%-kal emelkedett. Az iparcsoportok közül a bányászat termelése 15,0%-kal, a kohászaté 21,9%-kal, a gépgyártásé 43,1%-kal, az építőanyagiparé 26,5%-kal, a textiliparé 12,9%-kal, a ruházati iparé 28,6%-kal emelkedett 1951 I. negyedéhez képest. A negyedévben az egyes iparcsoportok tervtelejesítése a következőképpen alakult:

Iparcsoport	1952 I. negyedévi tervtelejesítés % -a
Bányászat	101.3
Kohászat	103.6
Gépgyártás	100.2
Erősáramú berendezések gyártása	102.2
Gyengeáramú berendezések gyártása	93.3
Finommechanika	102.9
Tömegcikkipar	103.1
Javítóműhelyek	110.7
Villamosenergiáipar	103.6
Építőanyagipar	105.1
Vegyészeti ipar	102.2
<i>Nehézipar összesen</i>	<i>102.1</i>
Faipar	101.3
Papírpar	101.0
Nyomdaipar	107.0
Textilipar	102.3
Bőr- és szőrmeipar	104.2
Ruházati ipar	101.7
<i>Könnyűipar összesen</i>	<i>102.2</i>
Élelmiszeripar	96.6
Gyáripar összesen	101.7

Az egyes minisztériumokhoz tartozó iparvállalatok 1952 I. negyedévi termelési tervüket a következőképpen teljesítették:

Minisztérium	1952 I. negyedévi tervteljesítés %-a
Bánya- és Energiaügyi Minisztérium	101,7
Kohó- és Gépipari Minisztérium	100,8
Középgépipari Minisztérium	105,0
Könnyűipari Minisztérium	102,2
Élelmiszeripari Minisztérium	99,6
Építőanyagipari Minisztérium	107,3
Építésügyi Minisztérium iparvállalatai	105,0
Közlekedésügyi Minisztérium iparvállalatai	112,3
Helyiipari Minisztérium	91,2

A helyi iparhoz tartozó állami vállalatok termelése 1952 I. negyedévben 127,9%-kal volt nagyobb, mint az előző év megfelelő időszakában. A kisipari termelészövetkezetek termelése egy év alatt több mint két és félszeresére emelkedett.

A fontosabb iparcikkek termelése 1952 I. negyedévben 1951 I. negyed-évéhez képest a következőképpen alakult:

Cikk megnevezése	1952 I. negyed- évi termelés az 1951 I. negyedévi ter- melés %-ában
Szén	115,2
Vas és acél	117,3
Öntvény	116,9
Hengerelt rúdacél	109,2
Hengerelt idomacél	124,0
Esztergagépek	123,2
Mozdony	126,7
Vasúti teherkocsi	141,2
Tehergépkocsi	132,4
Motorkerékpár	123,2
Kerékpár	120,3
Diesel-motor	260,9
Távbeszélőkészülékek	189,4
Vevőkészülékek	125,7
Izzólámpa	87,2
Varrógép	115,6
Villamosenergia	119,7
Gép- és motorolaj	128,8
Gépkocsibroncs-köpeny	122,9
Tégla	148,9
Mész	112,9
Cement	108,5
Tüzelőanyag	105,6
Táblaüveg	124,7
Pamutszövet	111,8
Gyapjúsövet	112,1
Selyemszövet	123,7
Len- és kenderszövet	110,2
Selyemharisnya	133,4
Pamutharisnya	121,3
Férfiöltöny	109,4
Bőr cipő	119,3
Liszt	104,4

Cikk megnevezése	1952 I. negyed- évi termelés az 1951 I. negyedévi ter- melés %-ában
Cigaretta — — — — —	123.1
Édesipari készítmények — — — — —	139.5
Szappan — — — — —	183.9
Gyufa — — — — —	113,7
Nyershús — — — — —	118,3
Szalámifélék — — — — —	163.8
Zsír, zsírszalonna — — — — —	167.1
Vaj — — — — —	109.4

Terven felül az I. negyedévben jelentős mennyiségű szén, villamos-energiát, kerékpárt, teherautót, cementet, táblaüveget, ammóniát, nitrogénműtrágyát, foszforműtrágyát, személygépkocsi-tömlőt, petróleumot, gázolajat, gépolajat, selyemszövetet, kötöttáru, munkaruhát, zsíros felsőbőrt, vörösáru, szalonnaféléket, sajtot, étolajat, sört termeltek.

A tervvel szemben lemaradás van az acélnyersvas, hengerelt áru, vasöntvény, gőzmozdony, csúcseszterga, kerek traktor, mész, öntöttüveg, téglá, kénsav, sósav, személy- és tehergépkocsi-köpeny, benzín, motorolaj, penicillin, flanellkészáru, lenfonal, pamutharisnya, bőrcipő, férfiöltöny, rotációs papír termelésében.

A termelés egyenletes, illetve egyenletesen emelkedő ütemét több iparágban még nem sikerült biztosítani. Különösen egyenlőtlen volt a termelés a gépiparban, a járműiparban és a textiliparban.

Építőipar

Az építőipar 1952 I. negyedévi termelési tervét 104,4%-ra, ezen belül a magasépítőipar 106,5%-ra, a mélyépítőipar 100,8%-ra teljesítette. Az építőipar termelési értéke 1952 I. negyedévében a múlt év azonos időszakához képest 29,1%-kal magasabb. Az emelkedés a magasépítőiparban 21,4%, a mélyépítőiparé 39,1%.

Az egyes minisztériumokhoz tartozó építőipari vállalatok I. negyedévi termelési tervüket a következőképpen teljesítették:

Építésügyi Minisztérium — — — — —	106.9%
Közlekedésügyi Minisztérium — — — — —	100.0%
Bánya- és Energiaügyi Minisztérium — — — — —	103.2%
Helyi építőipari vállalatok — — — — —	94.4%

Mezőgazdaság

1952 I. negyedévében tovább erősödött a mezőgazdaság szocialista sektora. Az előző év azonos időszakához képest a termelősövetkezetek területe kereken 50%-kal, a termelősövetkezetekbe tömörült tagok és családtagok száma 60%-kal emelkedett. Az állami gazdaságok területe több mint 40%-kal nőtt.

Állatállományunk a jó takarmánytermés, valamint a szocialista szektor növekedése következtében kedvezően fejlődik. A sertésállomány a múlt év azonos időszakához képest közel 10%-kal, a juhállomány pedig csaknem

30 %-kal nőtt, kisebb mértékben emelkedett a szarvasmarhaállomány. Különösen erőteljes az állatállomány fejlődése az állami gazdaságokban és termelőszövetkezetekben. A termelőszövetkezetekben a közös sertés- és szarvasmarhaállomány kereken 70 %-kal, a loállomány több mint 80 %-kal, a juhállomány közel 50 %-kal emelkedett. Az egy katasztrális holdra eső számosállat azonban a termelőszövetkezetekben még mindig az országos átlag alatt van. Az állami gazdaságok állatállománya számosállatban kifejezve 51 %-kal emelkedett a múlt év hasonló időszakához képest. A hízóba állított sertések száma mintegy 50 %-kal, a tehenenkénti tejhozam közel 10 %-kal nagyobb az állami gazdaságokban, mint egy évvel ezelőtt. A tenyésztési kedv jelentős megélénkülésére mutat, hogy az anyakocák száma országosan 26 %-kal magasabb az egy évvel ezelőtti állománynál és a szarvasmarhaállománynál is jelentősen gyarapodott a tenyésztésbe fogott fiatal anyaállatok száma.

A tervidőszakban tovább fokozódott a mezőgazdaság gépesítése. A gépállományok traktorainak száma a múlt év azonos időszakához képest 17,1 %-kal, a vontatók száma 39,9 %-kal nőtt. Az állami gazdaságokban 731 traktorról és 188 vontatóval növekedett az állomány egy év alatt.

A szocialista szektor fölényét bizonyítja, hogy a tavaszi munkálatok üteme különösen a kalászosoknál mind a termelőszövetkezetekben, mind az állami gazdaságokban nagyobb, mint az egyéni gazdaságoké. Az állami gazdaságok a negyedév végéig csaknem teljesen befejezték a tavaszi kalászosok vetési munkálatait.

Közlekedés

A vasút áruszállítási tervét 109,5 %-ra, személyszállítási tervét 103,9 %-ra teljesítette. 1952 I. negyedében a múlt év hasonló időszakához képest a teheráruforgalom emelkedése 23,5 %, a személyforgalomé 7,6 %. A fontosabb árucikkek napi átlagos rakodása: a szénnél 19,4 %-kal, az olajnál 81,8 %-kal, a téglánál és cserépnel 3,5 %-kal, a kőnél és kavicsnál 5,8 %-kal, a burgonyánál 38,5 %-kal volt magasabb, mint a múlt év első negyedében.

A víziközlekedés teherszállítási tervét 117,2 %-ra teljesítette.

A tehergépkocsik áruszállítása 63,8 %-kal múlta felül a múlt év hasonló időszakának teljesítményét.

A városi közúti vasutak személyszállítási tervüket az I. negyedben 103,0 %-ra teljesítették. Az emelkedés 1951 I. negyedéhez képest 8,7 %. A városi autóbúszközlekedés személyforgalma 1952 I. negyedében 23,9 %-kal, a távolsági autóbúszközlekedése pedig 42,5 %-kal emelkedett 1951 I. negyedéhez képest.

Áruforgalom

A párt és a kormány 1951. december 1-i határozatának sikere lehetővé tette a jegyrendszer utolsó maradványainak a kitűzött határidő előtti megszüntetését és jelentősen megjavította a lakosság ellátását.

Az I. negyedévben a kiskereskedelmi hálózaton keresztül rizsből 23,5 %-kal, cukorka- és csokoládékészítményekből 37,1 %-kal, cigarettából 23,2 %-kal, kartonból 47,9 %-kal, flanelből 28,0 %-kal, cipőből 53,0 %-kal, rádióból 87,6 %-kal, bútorból 63,0 %-kal, motorkerékpárból 25,5 %-kal többet vásárol-

tak, mint az előző év azonos időszakában. Lényegesen emelkedett a hús és a zsír forgalma.

A fokozódó árufelhozatal és árübőség következtében a fontosabb élelmiszerek szabadpiaci árai jelentősen csökkentek. Így pl. Budapesten a negyedév végén a zsír és zsírszalonna ára 38%-kal, a füstölthús ára 35%-kal, a vaj ára 31%-kal, a tejfel ára 25%-kal, a vöröshagyma ára 50%-kal volt alacsonyabb, mint novemberben.

A párt és a kormány december 1-i határozata a begyűjtésre is ösztönző hatással volt. A fontosabb cikkekből az 1952 I. negyedévi begyűjtési tervet túlteljesítették. A túlteljesítés tejből 7,7%, tojásból 13,9%, baromfiból 21,2%, vágómarhából 14,4%, vágóborjúból 9,7%. Vágósertésből, bár többet gyűjtöttek be, mint a múlt év I. negyedében, a teljesítés elmaradt a terv mögött.

A munkások és tisztviselők számának emelkedése, a munkatermelékenység alakulása

Az év első negyedében tovább nőtt a munkások és tisztviselők száma a népgazdaság valamennyi ágában. A gyárparban és az építőiparban foglalkoztatottak száma egy év alatt mintegy 95 000 fővel emelkedett. A gyárparban és az építőiparban foglalkoztatott nők számának emelkedése a múlt év azonos időszakához képest 59 000.

Az 1952 I. negyedévi munkabérialap a gyárparban a múlt év hasonló időszakához képest — leszámítva az 1951. december 1-i béremelést — 22,7%-kal nőtt. Tovább emelkedett a gyárparban és építőiparban a munka termelékenysége. Az egy főre eső termelés a gyárparban 17,7%-kal volt magasabb, mint az előző év megfelelő időszakában. Az emelkedés a bányászatban 8,5%, a kohászatban 14,9%, a gépgyártásban 21,5%, a textiliparban 10,7%, a ruházati iparban 11,6%. A termelékenység emelkedése a múlt év negyedik negyedéhez képest nem kielégítő: az emelkedés a nehéziparban 1,9%, a könnyűiparban 2,8%.

Az építőiparban a termelékenység egy év alatt 16,9%-kal emelkedett.

A negyedév folyamán a gyárparban a munkafegyelem általában javult. Az igazolatlanul mulasztók és az önkényesen kilépők száma csökkent. Ugyanakkor az ellenőrzés lazaságára mutat, hogy a különféle más okokból mulasztók, illetve kilépők száma emelkedett. Magas az igazolatlanul mulasztók és az önkényesen távozók száma az építőiparban.

Beruházások

1952 I. negyedében a beruházásokra folyósított összeg 27,4%-kal volt több, mint 1951 azonos időszakában. Az emelkedés a gyárparban 31,2%. A gyárpar beruházásaiból a nehéziparra 91,5%, a könnyűiparra és élelmiszeriparra 8,5% jutott.

A negyedév folyamán több új üzemrészleg kezdte meg működését. Atadták rendeltetésének az oroszlanói szénbányák új szénosztályozó berendezését, a komlói szénbányák javítóműhelyét, a Rákosi Mátyás Művek új Csőgyára második pilgerhengersonorát, az Esztergomi Szerszámgépgyár új

háromhajós csarnokát, újabb szállítószalagok, fúró- és fejtőkalapácsok, réselő- és rakodógépek üzembehelyezésével tovább fokozódott bányászatunk gépesítése.

A negyedévben több új jelentős beruházást kezdtek meg, így Makón új gépgyár, Soroksáron korszerű öntöde építkezése indult meg.

A mezőgazdaság jelentős számú erő- és munkagépet kapott, köztük 515 traktort, 38 arató-cséplőgépet, 120 kéveköto-aratógépet, ezenkívül több ezer kisebb gépet. Atadtak a mezőgazdaságnak több új, állattenyésztést szolgáló épületet és raktárépületet. Számos falut, állami gazdaságot, termelőszövetkezetet és gépállomást villamosítottak.

Sztálinvárosban, Pécsent, Várpalotán, Salgótarjánban, Debrecenben, Petőfibányán, Szigetszentmiklóson közel 500 újonnan épült lakást bocsátottak a dolgozók rendelkezésére.

Kulturális és szociális eredmények

1952 I. negyedében a mozgóképszínházaknak 21,2 millió látogatójuk volt. Ez a múlt év I. negyedéhez képest 30,3%-os emelkedést jelent. A színházakat a negyedév folyamán 1 800 000 dolgozó látogatta, másfélszer annyi, mint a múlt év hasonló időszakában. A rádióelőfizetők száma egy év alatt 121 000-rel emelkedett.

A vidéki, elsősorban a falusi lakosság kulturális fejlődését jellemzi, hogy 1952 I. negyedévében 112 új népkönyvtár létesült, 74 400 kötettel. A falusi mozgóképszínházak száma egy év alatt 528-cal, a látogatók száma 32,2%-kal emelkedett. A negyedév folyamán a vidéki színházak tájelőadásainak 257 700 látogatója volt, kétszer annyi, mint a múlt év hasonló időszakában.

1952. március 15-én 86 tudóst, mérnököt, író, művészt, élenjáró ipari és mezőgazdasági dolgozót tüntetett ki a Népköztársaság Minisztertanácsa Kossuth-díjjal a tudomány, az irodalom, a művészet és a termelés terén végzett kiváló munkájukért.

Ez év I. negyedében a kórházak ágylétszáma közel 2000 ágygal volt nagyobb, mint a múlt év hasonló időszakában. Tovább bővült a rendelőintézeti hálózat, így többek között Oroszlányban új rendelőintézet kezdte meg működését.

A szakszervezeti társadalombiztosítási ellátásban részesülők száma egy év alatt 10,6%-kal emelkedett. A negyedév folyamán számos új, főleg üzemi bölcsődé kezdte meg működését. Az új bölcsődék száma egyedül Budapesten eléri a harmincat.